

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.136>

УДК 338.43:637.5:339.138:339.137

*О. А. Куліченко,
аспірант денної форми навчання спеціальності 051 Економіка,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-2628-0909>*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ІНДИЧАТИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

*О. Kulichenko,
Postgraduate student,
Poltava State Agrarian University, Poltava*

COMPETITIVENESS AND EXPORT POTENTIAL OF UKRAINIAN TURKEY INDUSTRY IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES

Статтю присвячено дослідженню сучасного стану та перспектив розвитку ринку індичатини в Україні з урахуванням глобальних тенденцій і внутрішніх обмежень. Проаналізовано динаміку виробництва та структуру споживання м'яса птиці, де домінуючі позиції належать курятині, а індичатина посідає незначну частку, проте має стратегічне значення для диверсифікації виробництва та формування продовольчої безпеки. Встановлено, що у 2023–2024 рр. розвиток індиківництва в Україні зазнав

коливань через логістичні та інфраструктурні бар'єри, воєнні ризики, обмеженість внутрішнього попиту й зростання собівартості виробництва. Окремо розглянуто епізоотичні ризики, зокрема спалахи високопатогенного пташиного грипу (HPAI), які формують серйозні перешкоди для експорту та створюють додаткові виклики для ветеринарної безпеки. Обґрунтовано, що цінова конкуренція з курятиною змушує українських виробників орієнтуватися на якісні характеристики індичатини та створення доданої вартості шляхом розвитку переробки, виробництва готових страв і делікатесної продукції. Досліджено ключові фактори конкурентоспроможності, серед яких собівартість виробництва, сертифікація й відповідність міжнародним стандартам, розвиток вертикальної інтеграції та інфраструктури холодного ланцюга, а також маркетингове позиціонування у сегменті здорового харчування. Виявлено, що перспективи розвитку ринку індичатини в Україні пов'язані з розширенням експорту до ЄС та Близького Сходу, просуванням продукції з доданою вартістю та використанням трендів екологічності й органічного виробництва. Наголошено на необхідності державної підтримки у сфері модернізації логістики, стимулювання інвестицій у переробку й забезпечення ветеринарного контролю. Результати дослідження мають практичну значущість для формування національних стратегій розвитку птахівництва та підвищення конкурентоспроможності української індичатини як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Подальші наукові розвідки доцільно спрямувати на оцінку впливу воєнних ризиків на експортний потенціал галузі, моделювання ефективності інтегрованих бізнес-моделей та пошук інноваційних маркетингових інструментів просування.

The article is devoted to the study of the current state and prospects for the development of the turkey meat market in Ukraine, taking into account global trends and domestic constraints. The dynamics of production and the structure of poultry meat consumption are analyzed, where chicken dominates, while turkey

accounts for a relatively small share but has strategic importance for dietary diversification and the formation of niche segments of food security. It was found that in 2023–2024, the development of turkey farming in Ukraine experienced fluctuations due to logistical and infrastructural barriers, war-related risks, limited domestic demand, and rising production costs. Particular attention is paid to epizootic risks, especially outbreaks of highly pathogenic avian influenza (HPAI), which create serious obstacles to exports and pose additional challenges for veterinary safety. It is substantiated that price competition with chicken forces Ukrainian producers to focus on the qualitative characteristics of turkey meat and the creation of added value through processing, the production of ready-to-eat meals, and delicatessen products. The key factors of competitiveness are examined, including production costs, certification and compliance with international standards, the development of vertical integration and cold chain infrastructure, as well as marketing positioning in the healthy nutrition segment. The research revealed that the prospects for the development of the turkey market in Ukraine are associated with the expansion of niche exports to the EU and the Middle East, the promotion of high value-added products, and the use of ecological and organic production trends. The need for state support in logistics modernization, stimulating investments in processing, and ensuring veterinary control is emphasized. The research results have practical significance for the formation of national poultry development strategies and for enhancing the competitiveness of Ukrainian turkey meat both in domestic and international markets. Further research should focus on assessing the impact of wartime risks on the export potential of the sector, modeling the efficiency of integrated business models, and exploring innovative marketing tools for market promotion.

Ключові слова: *індичатина, конкурентоспроможність, експорт, собівартість, птахівництво, логістичні ризики, маркетинг.*

Keywords: *turkey meat, competitiveness, export, production cost, poultry farming, logistical risks, marketing.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Світовий ринок м'яса характеризується посиленням конкуренції та зростанням попиту на дієтичні продукти, зокрема м'ясо птиці. Індичатина має значний потенціал завдяки високим харчовим властивостям, однак її частка у структурі виробництва залишається обмеженою. В Україні індиківництво є нішевим напрямом птахівництва, розвиток якого стримується високою собівартістю, недостатньою диверсифікацією продукції, слабкою інфраструктурою холодного ланцюга та санітарними бар'єрами на зовнішніх ринках.

Наукова актуальність проблеми полягає у визначенні ключових факторів конкурентоспроможності та пошуку ефективних стратегій розвитку галузі, зокрема оптимізації витрат, впровадження маркетингових інструментів та розвиток переробної галузі. Практична значущість дослідження пов'язана з формуванням продовольчої безпеки країни, диверсифікацією експорту, створенням робочих місць у сільських регіонах та адаптацією виробництва до міжнародних стандартів якості й безпеки харчових продуктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання конкурентоспроможності продукції птахівництва, зокрема індичатини, активно досліджуються у працях зарубіжних та вітчизняних науковців. У міжнародних дослідженнях (FAO, USDA, Tridge) акцент робиться на аналізі динаміки виробництва, цінової кон'юнктури та впливу епізоотичних ризиків, зокрема пташиного грипу, на глобальні торговельні потоки [1]. Європейські дослідники розглядають індиківництво як сегмент пташиного ринку, що має перспективи за умови диверсифікації продуктів переробки та орієнтації на нішеві сегменти споживачів, чутливих до якості та дієтичних властивостей м'яса.

Вітчизняні дослідники переважно аналізують проблеми розвитку птахівництва в умовах воєнного стану, вплив логістичних обмежень на експорт, а також можливості інтеграції у світові ринки через дотримання санітарно-ветеринарних вимог. Дослідження останніх років (ФАО, USDA,

праці українських економістів) підтверджують, що конкурентоспроможність індичатини визначається поєднанням факторів собівартості, інновацій у переробці, розвитку інфраструктури холодного ланцюга та маркетингових стратегій позиціонування. Водночас існує потреба у подальших комплексних дослідженнях, що поєднують економічні, технологічні та логістичні аспекти розвитку цього сегмента.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексний аналіз конкурентоспроможності м'яса індичатини на внутрішньому та світовому ринках із урахуванням сучасних тенденцій виробництва, споживання та торгівлі, визначення ключових факторів, що впливають на її позиції у порівнянні з іншими видами м'ясної продукції, а також обґрунтування перспективних напрямів розвитку галузі в Україні. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань: дослідити сучасний стан світового та національного ринку індичатини; визначити основні проблеми й бар'єри, що стримують її розвиток; оцінити вплив економічних, логістичних і маркетингових чинників на рівень конкурентоспроможності індичатини; розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності виробництва, розширення експортних можливостей та адаптації до вимог міжнародних ринків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Індичатина займає нішеве, але водночас стратегічно важливе місце серед видів м'яса у світовому виробництві та споживанні. На відміну від курятини, яка є безумовним лідером за обсягами виробництва та експорту, індичатинство демонструє значно менші масштаби. Крім того, виробництво індичатини характеризується відносною нестабільністю та чутливістю до ринкових і біологічних факторів: у різні роки показники коливаються залежно від вартості кормів, епізоотичних ризиків, торговельних бар'єрів та споживчого попиту. Проте, незважаючи на невисоку частку у структурі світового м'ясного виробництва, індичатина має стратегічне значення у харчуванні

багатьох країн, а її виробництво зосереджене у кількох ключових регіонах, що створює потенційні ніші для нових гравців.

У 2022-2023 роках серед 59 країн світу лідером за обсягами виробництва індичатини залишалися США, де було вироблено 2,37 млн тонн продукції. Другу та третю позиції у світовому рейтингу посіли Польща та Німеччина. За даними FAOSTAT, глобальний обсяг виробництва індичатини склав 5,08 млн тонн, що на 5,7 % нижче від рівня попереднього року та на 13,4 % менше у порівнянні з показниками десятирічної давності. Найвищий рівень виробництва індичатини було зафіксовано у 2016 році, коли він досягнув 5,85 млн тонн. Частка США у світовому виробництві склала 46,6 %, що підтверджує їх провідну роль на цьому ринку [6].

Світове виробництво індичатини сконцентровано у кількох країнах. Лідерами виступають США, Польща, Німеччина та Бразилія, які забезпечують більшу частину глобальних обсягів. США традиційно є основним виробником та споживачем індичатини: культура її споживання закріпилася в національній традиції (зокрема, під час святкування Дня подяки), що стимулює сталий внутрішній попит. Європейський Союз, передусім Польща та Німеччина, відзначається не лише значними обсягами виробництва, але й розвитком переробки та експорту продуктів з індичатини. Польща упродовж останніх років утримує позиції провідного європейського експортера, тоді як Німеччина активно виступає у ролі реекспортера переробленої продукції. Бразилія, маючи сприятливу кормову базу, нарощує частку у світових поставках, конкуруючи на ринках Близького Сходу та Африки [2].

У 2023-2024 рр. основні експортні поставки індичатини та продуктів її переробки залишалися зосередженими в Європейському Союзі та Північній Америці. Значну роль відіграють інтегровані компанії, які забезпечують повний цикл виробництва: від вирощування індиків до виробництва готових напівфабрикатів. Це дозволяє підвищувати маржинальність бізнесу й

задовольняти потреби різних споживчих сегментів – від масового ринку до нішевого (органічного, преміального, функціонального).

Формування цін на індичатину значною мірою залежить від вартості кормових культур, що становлять основну частку витрат у собівартості продукції. Зростання цін на зернові та енергоносії у 2022-2023 рр. спричинило підвищення собівартості виробництва та вплинуло на кінцеву ціну. Додатковим фактором нестабільності стали спалахи високопатогенного пташиного грипу в окремих країнах ЄС та США, що призвело до скорочення поголів'я і тимчасового обмеження експорту. Такі епізоотичні ризики підвищують волатильність ринку та змушують виробників інвестувати у біобезпеку [2].

Попит на індичатину характеризується сезонністю. У США він традиційно зростає у кінці року. У країнах Європи попит більш рівномірний, проте останніми роками посилюється інтерес до готових продуктів з індичатини: ковбас, шинки, готових страв. Це зумовлено зміною споживчих звичок на користь швидкого та зручного харчування. Водночас у країнах, де індиківництво не має традиційного підґрунтя (наприклад, у більшості держав Азії), попит залишається низьким, що стримує поширення продукції.

Таким чином, світовий ринок індичатини залишається невеликим за обсягами, але має значний потенціал для розвитку за рахунок орієнтації на нішеві сегменти споживачів, зростання попиту на дієтичне та здорове харчування, а також диверсифікації асортименту готових продуктів. Основні виробники – США, країни ЄС і Бразилія – формують основу пропозиції та задають тенденції у сфері технологій, маркетингу та стандартів якості. Для нових гравців на ринку, зокрема України, це створює як виклики, так і можливості: необхідність конкурувати з потужними інтегрованими компаніями поєднується з шансами зайняти спеціалізовані ринкові ніші завдяки якості, сертифікації та доступу до зовнішніх ринків [5].

Вітчизняне птахівництво вже тривалий час утримує провідні позиції у структурі сільського господарства України, формуючи основу споживчого

м'ясного кошика. Проте переважаючим залишається виробництво та споживання курятини, тоді як індичатина становить відносно невелику частку. За оцінками національної статистики, частка індичатини в загальному виробництві м'яса птиці коливається у межах 8-10 %, тоді як курятина формує понад 90 % ринку. Така диспропорція пояснюється як вищою собівартістю вирощування індиків, так і слабшою традицією споживання цього виду м'яса серед населення.

У 2023–2024 рр. виробництво індичатини в Україні зазнало низки коливань. З одного боку, попит з боку споживачів, орієнтованих на здорове та дієтичне харчування, сприяв розвитку сегменту. З іншого боку, воєнні ризики, руйнування логістичних ланцюгів і зростання цін на корми обмежували можливості нарощування виробництва. У 2023 році обсяги виробництва м'яса птиці в країні збільшилися на 5,5% і склали 1,5 млн тонн. Споживання на одну особу також зросло на 5%. Поставки продукції на зовнішні ринки досягли 900 тис. тонн, головними імпортерами залишаються Китай, країни ЄС, Туреччина, Ірак та Іран. Важливим чинником впливу залишаються логістичні обмеження: блокування чорноморських портів, складності з залізничними перевезеннями та підвищені витрати на транспортування до країн ЄС значною мірою визначають собівартість і конкурентоспроможність продукції.

Окрему увагу слід звернути на структуру виробництва індичатини. Основні українські виробники намагаються поєднувати вирощування з переробкою, орієнтуючись на виробництво філе, ковбасних виробів, готових напівфабрикатів. Це пояснюється тим, що у сегменті сирого м'яса індичатина менш конкурентоспроможна за ціною у порівнянні з курятиною, тоді як продукти переробки дозволяють створити додану вартість і зайняти більш стійкі ринкові ніші. Внутрішній попит на індичатину залишається відносно стабільним, але все ще обмеженим платоспроможністю населення: у середньому споживання на душу населення значно нижче, ніж у країнах ЄС чи США.

Україна представлена на світовому ринку індичатини, однак її експортні позиції поки залишаються незначними. Основними товарами експорту виступають не тільки охолоджене філе чи свіже м'ясо, а й продукти переробки: заморожені напівфабрикати, готові страви та кулінарні вироби. Це пояснюється тим, що українські виробники мають обмежені можливості конкурувати з великими європейськими чи американськими корпораціями в сегменті свіжої продукції, натомість нішеві продукти з доданою вартістю дають більше шансів для виходу на міжнародні ринки [5].

У 2023-2024 рр. частка України у світовому експорті індичатини залишалася мінімальною і не перевищувала 1 %. Основні причини – висока концентрація виробництва в межах ЄС і США, логістичні обмеження, а також складність сертифікації української продукції за стандартами зовнішніх ринків. Попри це, європейський напрямок залишається ключовим для українського експорту. Країни ЄС поступово відкривають квоти на постачання української м'ясної продукції, однак конкуренція з польськими та німецькими виробниками залишається суттєвою. Перспективними можна вважати також ринки Близького Сходу та Північної Африки, де існує попит на заморожену продукцію та готові вироби з індичатини [3].

Подальший розвиток експортного потенціалу напряму залежить від інфраструктурної ситуації. Відновлення портової логістики, збільшення інвестицій у переробку та сертифікацію, а також зміцнення міжнародних партнерств можуть посилити позиції українських виробників на глобальному ринку. Важливою конкурентною перевагою України є нижча собівартість виробництва завдяки розвинутій зерновій базі, однак для її реалізації необхідно забезпечити стабільність поставок і прозорість ветеринарного контролю.

Таблиця 1. SWOT-аналіз українського ринку м'яса індичатини

<p>Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Висока поживна цінність м'яса індичатини. - Зростаючий попит на дієтичне м'ясо. - Наявність ресурсної бази. - Експортний потенціал. 	<p>Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Висока собівартість виробництва. - Недостатня інфраструктура ринку. - Слабкий внутрішній ринок. - Обмежені обсяги переробки м'яса індичатини.
<p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розширення експортних ринків. - Державна підтримка галузі. - Попит на екологічну продукцію. - Інновації у переробці м'яса індичатини. 	<p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Військові ризики. - Епізоотичні ризики (пташиний грип). - Конкуренція з курятиною та іншими видами м'яса. - Наявність логістичних бар'єрів.

Джерело: узагальнено автором на основі [1]

Таким чином, ринок індичатини в Україні можна охарактеризувати як невеликий, але перспективний для розвитку. Попри низку викликів – від воєнних ризиків до інфраструктурних обмежень – українські виробники мають потенціал для нарощення виробництва та експорту, передусім у сфері продуктів з доданою вартістю. Нішевість цього ринку може стати перевагою: орієнтація на якість, переробку та відповідність міжнародним стандартам дозволить українській індичатині посилити позиції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Найвагомішим елементом формування ціни на індичатину є собівартість, у структурі якої кормові ресурси займають понад 60–70 %. Вартість зернових культур безпосередньо впливає на конкурентоспроможність виробників: країни з розвиненим зерновим сектором, як США, Бразилія чи Україна, мають певну структурну перевагу перед країнами-імпортерами кормів. Проте низька ціна корму ще не гарантує конкурентної переваги, оскільки витрати на енергоносії, ветеринарні препарати та утримання інфраструктури також відіграють суттєву роль. У 2023–2024 рр. зростання вартості енергоресурсів у поєднанні з логістичними обмеженнями значно вплинуло на собівартість української індичатини, знижуючи її потенційну рентабельність у порівнянні з більш стабільними європейськими виробниками [4].

Доступ на міжнародні ринки визначається не лише ціною, а й відповідністю продукції вимогам безпеки. Сертифікація за міжнародними стандартами (НАССР, ISO 22000) стала обов'язковою умовою для експорту до ЄС та Близького Сходу. Високий рівень контролю якості продукції – від походження кормів до умов транспортування – формує довіру споживачів та імпортерів. Країни, що підтримують високий епізоотичний статус і прозору систему ветеринарного контролю, отримують конкурентні переваги у доступі до преміальних сегментів ринку. Українські виробники поки що поступаються лідерам у масштабності сертифікації, проте демонструють позитивну динаміку у впровадженні систем управління якістю.

Сучасний ринок м'яса дедалі більше орієнтується на інтегровані компанії, які контролюють увесь виробничий ланцюг – від вирощування індиків і переробки до пакування й експорту. Така модель дозволяє мінімізувати ризики, підвищити ефективність та створювати продукти з доданою вартістю. Польські та німецькі виробники є прикладом успішної інтеграції: вони активно розвивають сегмент готових виробів, ковбас та делікатесів з індичатини, які мають вищу маржу й забезпечують стійкі позиції на експортних ринках. Для України перспектива інтеграції є стратегічним завданням, оскільки саме завдяки переробці можна зменшити залежність від коливань цін на сировину й створювати конкурентоспроможний продукт.

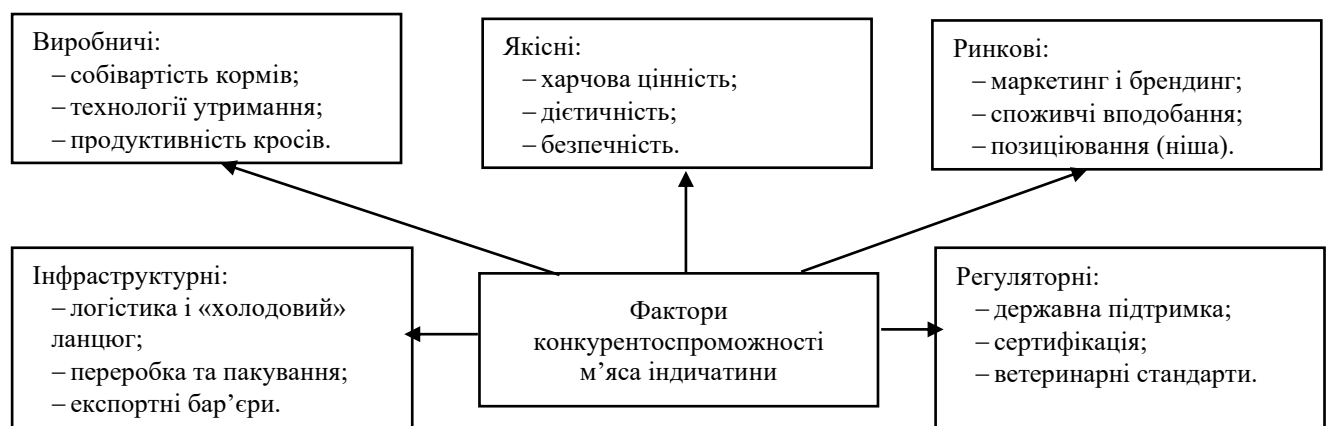

Рис. 1. Фактори формування конкурентоспроможності м'яса індичатини

Джерело: сформовано автором

Якість м'яса індичатини значною мірою залежить від дотримання умов транспортування й зберігання. Наявність сучасної інфраструктури холодного ланцюга (холодильні склади, спеціалізований автотранспорт, швидке митне оформлення) визначає здатність країни експортувати охолоджену або заморожену продукцію без втрати якості. Будь-які перебої на кордонах чи проблеми з портовою інфраструктурою знижують конкурентоспроможність навіть якісного продукту. Для України, де воєнні події створили серйозні бар'єри для експорту, саме логістика стала однією з основних проблем. Натомість ті виробники, які інвестують у власні холодильні потужності та партнерські ланцюги постачання, отримують переваги.

У сучасних умовах ринок індичатини дедалі більше сегментується. Конкуренція базується не лише на ціні, а й на здатності виробників запропонувати унікальну торгову пропозицію. Попит на органічну продукцію, м'ясо без антибіотиків, безглютеніві чи високопротеїнові вироби відкриває нові ніші для виробників, орієнтованих на здоровий спосіб життя та спортивне харчування. Брендуння індичатини як «преміального» продукту з чітким позиціонуванням («еко-продукт») дозволяє підвищувати маржинальність та формувати лояльність споживачів. У країнах ЄС саме стратегія диференціації стала важливим інструментом завоювання внутрішнього та зовнішнього ринків [4].

Ринок індичатини, попри стратегічний потенціал, стикається з низкою бар'єрів та ризиків, що формують його конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Одним із ключових викликів є епізоотичні ризики, зокрема спалахи високопатогенного пташиного грипу (НРАІ). Це захворювання регулярно призводить до запровадження жорстких ветеринарних бар'єрів у міжнародній торгівлі, що може миттєво обмежити експорт у стратегічно важливі регіони – ЄС, країни Близького Сходу та Азії. Такі обмеження несуть суттєві фінансові втрати для виробників, адже вони змушені шукати альтернативні ринки збуту або реалізовувати продукцію за нижчими цінами на внутрішньому ринку. У міжнародній практиці існують

приклади, коли масштабні спалахи НРАІ в США та країнах ЄС призводили до падіння виробництва на десятки відсотків, що демонструє вразливість галузі до епідеміологічних факторів.

Не менш вагомим бар'єром є цінова конкуренція з курятиною. Курятина традиційно вважається найдоступнішим видом м'яса як за ціною, так і за поширеністю на ринку. Її виробництво потребує менших витрат на корми та енергію, цикл вирощування є коротшим, а рентабельність більш передбачувана. В умовах обмеженої купівельної спроможності населення, особливо в країнах із нестабільними економіками, індичатина змушена конкурувати за допомогою інших характеристик – якості, дієтичності, функціональної користі для здоров'я та маркетингової диференціації. Таким чином, стратегія розвитку індичатини не може базуватися виключно на зниженні цін, адже це об'єктивно обмежено структурою витрат.

Окремим фактором, що гальмує розвиток експорту української індичатини, є політичні ризики. Сучасні умови функціонування аграрного експорту України характеризуються обмеженим доступом до портів через воєнні дії, перевантаженістю сухопутних кордонів та нестабільністю транспортної інфраструктури. Більше того, воєнний стан формує додаткові невизначеності, які знижують інвестиційну привабливість сектору. Для зниження ризиків потрібні системні заходи державної підтримки – компенсаційні програми, розвиток інфраструктури холодного ланцюга, спрощення ветеринарних процедур для експорту.

Другим важливим вектором розвитку є інвестиції у переробку та розбудову інфраструктури холодного ланцюга. Оскільки індичатина є продуктом, чутливим до умов зберігання і транспортування, ефективність логістики безпосередньо визначає її конкурентоспроможність. Сучасні підприємства, які інтегрують виробництво, переробку та логістику, мають більше шансів вийти на ринки з високою доданою вартістю та знизити ризики втрат.

Таким чином, розвиток ринку індичатини в Україні та світі залежить від поєднання стратегій подолання ризиків та активного використання нових можливостей. Якщо бар'єри формують обмеження, то перспективи – можливості росту, які можуть бути реалізовані через модернізацію виробництва, диверсифікацію ринків збуту та використання сучасних маркетингових підходів.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведений аналіз засвідчив, що індичатина, попри відносно невелику частку у світовому та національному птахівництві, є стратегічно важливим видом м'яса з огляду на високі поживні властивості, дієтичність та потенціал виходу у нішеві сегменти світового ринку. На внутрішньому ринку України розвиток індиківництва гальмується вищою собівартістю виробництва порівняно з курятиною, а також логістичними й інфраструктурними обмеженнями, пов'язаними з воєнним станом. На світовому рівні головними бар'єрами залишаються епізоотії, ветеринарний контроль та цінова конкуренція, проте з іншого боку існують значні можливості, зокрема вихід на ринки ЄС та Близького Сходу, розвиток переробки, формування брендів у сфері «здорового харчування» та використання екологічних і органічних маркетингових ніш.

Перспективи подальших наукових розвідок у даному напрямі пов'язані з кількома ключовими аспектами. По-перше, потребує глибшого дослідження економічна модель собівартості індиківництва в Україні з урахуванням сучасних викликів, включаючи енергетичні витрати, вартість кормів та інвестиції в інфраструктуру холодного ланцюга. По-друге, актуальним є вивчення міжнародного досвіду просування продукції індичатини на нішевих ринках із високою доданою вартістю, зокрема готових до споживання продуктів та органічної продукції. Перспективним напрямом є дослідження інтеграційних бізнес-моделей, що об'єднують вирощування, переробку та експорт, а також оцінка ефективності державної підтримки у зниженні логістичних і політичних ризиків. Це дозволить сформулювати практичні

рекомендації для підвищення конкурентоспроможності української індичатини як на внутрішньому, так і на світовому ринках.

Література

1. Kalman A., Szollosi L. Global tendencies in turkey meat production, trade and consumption. *Acta Agraria Debreceniensis*. 2023. № 2. С. 89-83. DOI: <https://doi.org/10.34101/actaagrar/2/12594>.

2. Marchyshyna YE., Melnyk V., Prokopenko N., Bazyvoliak S., Hotsyk N. Trends in Turkey meat production in the world and in Ukraine. *Сучасне птахівництво*. 2021. № 9-10. С. 26-30. DOI: <https://doi.org/10.31548/poultry2021.09-10.026>.

3. ФАО. 2024. Всесвітній продовольчий та сільськогосподарський збірник. Статистичний щорічник 2024. Рим. URL: <https://doi.org/10.4060/cd2971en> (дата звернення: 27.09.2025).

4. Livestock and Poultry: World Markets and Trade. USDA. 2023. URL: https://www.fas.usda.gov/sites/default/files/2025-03/Livestock_poultry-October-2023.pdf (дата звернення: 27.09.2025).

5. Гопка М. Шлях розвитку індиківництва. *Наше птахівництво*. 2023. № 6. URL: <https://agrotimes.ua/article/shlyah-rozvytku-indykyvnyctva/> (дата звернення: 25.09.2025).

6. Which Country Produces the Most Turkey Meat? 2022. URL: <https://www.helgilibrary.com/charts/which-country-produces-the-most-turkey-meat> (дата звернення: 25.09.2025).

7. Ukraine - Turkey Meat - Market Analysis, Forecast, Size, Trends And Insights Please mention the Source. URL: <https://www.indexbox.io/search/production-turkey-meat-ukraine/> (дата звернення: 23.09.2025).

References

1. Kalman, A. and Szollosi, L. (2023), “Global tendencies in turkey meat production, trade and consumption”, *Acta Agraria Debreceniensis*, vol. 2, pp. 83-89. DOI: <https://doi.org/10.34101/actaagrar/2/12594>.
2. Marchyshyna, Ye. Melnyk, V. Prokopenko, N. Bazyvoliak, S. and Hotsyk, N. (2021), “Trends in Turkey meat production in the world and in Ukraine”, *Modern poultry farming*, vol. 9-10, pp. 26-30. DOI: <https://doi.org/10.31548/poultry2021.09-10.026>.
3. FAO (2024), World Food and Agriculture. Statistical Yearbook 2024, FAO, Rome, Italy. <https://doi.org/10.4060/cd2971en>.
4. USDA (2023), “Livestock and Poultry: World Markets and Trade”, available at: https://www.fas.usda.gov/sites/default/files/2025-03/Livestock_poultry-October-2023.pdf (Accessed 27 Sept 2025).
5. Hopka, M. (2023), “The Path of Turkey Farming Development”, *Nashe Ptakhivnytstvo*, vol. 6, available at: <https://agrotimes.ua/article/shlyah-rozvytku-indykivnycztva/> (Accessed 25 Sept 2025).
6. Helgi Library (2022), “Which Country Produces the Most Turkey Meat?”, available at: <https://www.helgilibrary.com/charts/which-country-produces-the-most-turkey-meat> (Accessed 25 Sept 2025).
7. IndexBox (2025), “Ukraine - Turkey Meat - Market Analysis, Forecast, Size, Trends And Insights Please mention the Source”, available at: <https://www.indexbox.io/search/production-turkey-meat-ukraine/> (Accessed 23 Sept 2025).

Стаття надійшла до редакції 11.10.2025 р.